

ימי עיון בתנ"ך תשע"ז

שם השיעור: (195) Our Father, Our King: The Difference Between Shirat Hayam and Shirat Ha'azinu

שם המרצה: Dr. Yael Ziegler

1) Megilla 16b

כל השירות כולן נכתבות אריח על גבי לבינה ולבינה על גבי אריח, חוץ משירה זו ומלכי כנען,

2) Ritva Megilla 16b

ודקאמר חוץ משירה זו לאו דוקא אלא ה"ה לכל שאינה דרך הלל אלא שמזכיר מפלתן של רשעים, כגון שירת מלכי כנען שבספר יהושע, וכן שירת האזינו שמדברת ג"כ במפלתן של רשעים, ובכל השירות כולן אף על פי שעושה אותם אריח ע"ג לבנה ולבנה ע"ג אריח צריך שיהיו ראשי השורות סתומים מכאן ומכאן ושלא יהיו פרוצים כמו שכותבין קצת סופרים, וכן קבלנו מן הגאונים ז"ל.

3) Rambam Hilkhhot Tefilla 7:13

יש מקומות שנהגו בהן לקרות בכל יום אחר שמברכין ישתבח שירת הים ואחר כך מברכין על שמע, ויש מקומות שקורין שירת האזינו, ויש יחידים שקורין שתי השירות הכל לפי המנהג.

4) Shemot Rabba 22

ולמה צריך להזכיר קריעת ים סוף באמת ויציב לפי שכיון שקרע להם את הים האמינו בו שנאמר ויאמינו בה' ובמשה עבדו, ובזכות האמנה שהאמינו זכו לומר שירה ושרתה עליהם שכינה, שכן כתיב אחריו אז ישיר משה לכך צריך אדם לסמוך גאולה לתפלה כשם שהם הסמיכו שירה אחר האמנה והקריעה, וכשם שהן טהרו לבם ואמרו שירה שכן כתיב וייראו העם את ה' ויאמינו ואח"כ אז ישיר כך צריך אדם לטהר לבו קודם שיתפלל.

שמות פרק טו

אֲשִׁירָה לִיקוֹק־כִּי־גָאָה גָאָה סוֹס וְלִכְבוֹ רַמָּה בָּיָם:

(ב) עֲזִי וְזַמְרַת־לָהּ וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה זֶה אֱלֹהֵי וְאֵנְוָהוּ אֱלֹהֵי אֲבִי וְאַרְמְמָנָהוּ:

(ג) יִקְנֶה אִישׁ מִלְחָמָה יִקְנֶה שָׁמוֹ:

(ד) מִרְכָּבַת פָּרָעָה וְחִילוֹ יַרְהֵ בָיָם וּמִבְּתָר שְׁלֹשִׁי טַבָּעוֹ בָּיָם־סוּף:

(ה) תְּהַמַּת יִכְסִימוּ יָרְדוּ בְּמִצּוֹלַת כְּמֹר־אֲבֹן:

(ו) יִמְיִנֶה יִקְלֹק גָּאֹדְרֵי בַּפֶּחַ יִמְיִנֶה יִקְנֶה תִרְעָץ אוֹיֵב:

(ז) וּבְרַב גָּאוֹנֶה תִּהְרָס קַמִּיד תִּשְׁלַח חֲרֹנֶד יֵאכְלָמוּ כֶּקֶשׁ:

(ח) וּבְרוּחַ אַפְיֹד נַעְרָמוּ מַיִם נִצְבּוּ כְּמֹרְנֵד נִזְלִים קִפְאוּ תְהַמַּת בְּלִבָּיָם:

(ט) אָמַר אוֹיֵב אֲרֹדְף אֲשִׁיג אֲחַלֵּק שְׁלָל תִּמְלֹאמוּ נַפְשֵׁי אֲרִיק חֲרַבִי תוֹרִישְׁמוּ יָדִי:

(י) נִשְׁפַּת בְּרוּחַךְ פָּסְמוּ יָם צָלְלוּ כְּעוֹפְרֹת בְּמַיִם אֲדִירִים:

(יא) מִי־כִמְכָה בְּאַלֵּם יִקְוֶה מִי כְּמִכָּה נֶאֱדָר בְּקִדְשׁ נוֹרָא תְהַלֵּת עֲשֵׂה פְּלֵא:

ימי עיון בתנ"ך תשע"ז

- (יב) נְטִיתִי יְמִינְךָ תְּבַלְעֵמוּ אֶרֶץ:
 (יג) נְחִיתִי בְּחֶסֶדְךָ עִסְיוֹ גִּאֲלֵת גִּתְּלֵת בְּעֵזֶךָ אֶל־נְגַה קְדָשְׁךָ:
 (יד) שְׁמַעְנוּ עַמִּים יְרַגְזוּן חֵיל אַחֲזֵי יִשְׁבִּי פִלְשֵׁת:
 (טו) אֵז נִבְהָלוּ אֱלֹפֵי אֲדוֹם אֵילֵי מוֹאָב יֶאֱחֲזְמוּ רֶעֶד נִמְגּוֹ פֶלֶא יִשְׁבִּי כְנָעוֹ:
 (טז) תִּפְלַעְלֵהֶם אֵימָתָהּ וּפְחַד בְּגִדְלָךָ זְרוּעֶיךָ יִדְמֶוּ כְּאֲבוֹ עַד־יַעֲבֹר עִמָּךְ יִקְוֶה עַד־יַעֲבֹר עִסְיוֹ קִנְיֹת:
 (יז) תִּבְאָמוּ וְתִטְעֲמוּ בְּתֵר נִחְלָתְךָ מִכּוֹן לְשִׁבְתֶּךָ פְּעֻלֶתְךָ יִקְוֶה מִקְדָּשׁ אֲדָנִי כּוֹנֵנוּ יְדִיד:
 (יח) יִקְוֶה! יִמְלֹךְ לְעֵלָם וָעַד:

5) Ramban Devarim 32:40

והנה אין בשירה הזאת תנאי בתשובה ועבודה, רק היא שטר עדות שנעשה הרעות ונוכל, ושהוא יתברך יעשה בנו בתוכחות חימה, אבל לא ישבית זכרנו, וישוב ויתנחם ויפרע מן האויבים בחרבו הקשה והגדולה והחזקה, ויכפר על חטאתינו למען שמו. אם כן, השירה הזאת הבטחה מבוארת בגאולה העתידה על כרחן של מינין.

6) Abravanel Devarim 32

הספק הו' באמרו ימצאהו בארץ מדבר והוא כי מה היתה הסבה שלא זכר הנה יציאת מצרים שהוא החסד הראשון שקבלו ממנו קודם בואם למדבר והתחיל מהמדבר ואיך אמר שמצאם במדבר כי הנה במצרים מצא אותם ונקרא שמו עליהם

7) Sifrei Devarim, Parashat Haazinu, 319

דבר אחר צור ילדך תשי, כל זמן שאני מבקש להיטיב לכם אתם מתישים כח של מעלה, עמדתם על הים ואמרתם +שמות טו בו + זה אלי ואנוהו בקשתי להיטיב לכם חזרתם בכם ואמרתם +במדבר יד ד+ נתנה ראש ונשובה מצרים עמדתם לפני הר סיני ואמרתם +שמות כד ז+ כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע בקשתי להיטיב לכם חזרתם בכם ואמרתם לעגל +שם /שמות/ לב ד+ אלה אלהיך ישראל הוי כל זמן שאני מבקש להיטיב לכם אתם מתישים כח של מעלה.

8) Devarim 8:2-5

- (ב) וזכרת את־כְּלֵהֲדָרְךָ אֲשֶׁר הוֹלִיכְךָ יְקֹנֶךָ אֱלֹהֶיךָ זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה בַּמִּדְבָּר לְמַעַן עֲנִתְךָ לְנִסְתָּךְ לְדַעַת אֶת־אֲשֶׁר בְּלִבְבְּךָ הִתְשַׁמֵּר מִצֻּתוֹ מִצֻּתָיו אִם־לֹא:
 (ג) וַיַּעֲנֶךָ וַיַּרְעִבֶךָ וַיֹּאכְלֶךָ אֶת־הַמָּן אֲשֶׁר לֹא־יִדְעָתָּה וְלֹא יָדַעְוֹן אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן הוֹדִיעֶךָ כִּי לֹא עַל־הַלֶּחֶם לְבַד־וְיַחֲזִיקָהּ הָאָדָם כִּי עַל־כֹּל־מוֹצָא פִּי־יִקְוֶה יַחֲזִיקָהּ הָאָדָם:
 (ד) שְׁמֵלְתְךָ לֹא בִלְתָהּ מִעֲלִיד וְרַגְלֶךָ לֹא בְצִקָּה זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה:
 (ה) וַיִּדְעָתָּה עַם־לִבְבְּךָ כִּי כֹאֲשֶׁר יִיָּסֵר אִישׁ אֶת־בְּנוֹ יִקְוֶה אֱלֹהֶיךָ מִיִּסְרֶךָ:

I welcome questions and comments: yaelziegler@gmail.com